

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1909.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

XXXVIII. évfolyam 91. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Csütörtök, április 22.

A törökországi forradalom.

— április 22.

A konstantinápolyi ellen-forradalom leveretése most már egész bizonyos. A reakció hiába akarta császári segítséggel megrendíteni az új alkotmányt és hiába akarta a török nép bizalmából kiszorítani az új-török bizottságot, amely a világ-historia legcsodálatosabb forradalmával vetette meg az alkotmányos Törökország alapjait. Imponáló energiával szerezte vissza a bizottság a pozícióját és ez az energia teszi méltóvá a külföld bizalmára és becsülésére is.

Majdnem valószínű, hogy az új-török bizottság a reakció által feltüzelt anarkiának egy-két nap alatt véget fog vetni, még pedig vérontás nélkül, éppen úgy, ahogy az alkotmányt is kivívta.

Ez nem csupán Törökország szempontjából kívánatos, de Európa érdekéből is, mert a mostani nemzetközi konstellációra nem hatna előnyösen, ha a belső rendzavarások az európai hatalmakat beleavatkozásra kényszerítenék. Amihez egyébként egyetlen hatalom sem érez különös hajlandóságot, kivéven a kis Bulgáriát, amelynek a lapjai azt írják, hogy Bulgária van hivatva arra, hogy Törökországban rendet teremtsen. Főlöleges megjegyezni, hogy ezt a felkínálkozást nem vették tulságosan komolyan se Törökországban, se egyebütt.

A rendet, hihetőleg, külső segély nélkül is helyreállítják az új-törökök, akik most már jóformán az egész hadsereg fölött rendelkeznek. Nap-nap után mind többen pártolnak át az új-törökökhöz, mert már a parlament is a bizottság védelmé alá helyezte magát és még az ellen-forradalomban résztvevő katonák is a bizottság táborába menekülnek.

A pár napos izgalmon túl az ellen-forradalom azt a jót is eredményezte, hogy az új-törökök most már semmit sem akarnak megtérni a régi rendből. Ennél fogva magának a szultánnak a félreállítását követelik. Ettől a követeléstől nem állanak

el és ezt tudja a szultán is, aki meggondolatlanul ingerelte maga ellen az új rend képviselőit. A hibát nem tudja expialni és így kénytelen lesz átadni a trónt öcsésének, Resád pasának. Konstantinápolyban már bukott embernek tekintik a hatalmas padisát és nem lehetetlen, hogy már alá is írta a fetvát, amelyben a szultánt uralkodásra képtelenségnek nyilvánítják. A szultán, ha meg akarja menteni az életét, nem utasíthatja vissza ezt a megoldást, mert az új-törökök a trónon semmiképen meg nem tűrik.

Az osztrák és magyar birodalom viszonya Törökországhoz a trónváltás után is a régi marad és a diplomácia gondozására bizott ügyeink nem fognak kárt szenvedni miatta.

Az annexió elismerését kijelentő okiratot már megszővegezték a portán és csupán a ratifikálása van még hátra. Abdul Hamid készségesen ratifikálta volna a reánk nézve fontos megegyezést, de hihető, hogy akár Resád basa, akár más követi trónon, a ratifikálás el nem maradhat.

A karánsebesi püspökség. Lugosról jelentik: A karánsebesi görög-keleti román szinóduson tegnap olvasták föl a király leiratát, melylyel Muszia Filaret püspökké való megválasztását, nem hagyja jóvá. A szinódus a leiratot megjegyzés nélkül hódolattal tudomásul vette. A szinódusi képviselők igazolása után arról tanácskoztak, hogy a Mocsonyi halálával megüresedett, továbbá az Oláriu és Petreszku kettős mandátuma és a befejezetlen szászkabányai, összesen hat üresen álló mandátumot a püspökválasztás előtt töltsék-e be, de megállapodásra nem jutottak. A szinódust ma folytatták.

Megegyezésünk Törökországgal. Konstantinápolyból jelentik, hogy Abdul Hamid szultán szentesítette a kamara és szenátus által elfogadott osztrák és magyar-török megegyezés jegyzőkönyvét. Egy másik konstantinápolyi távirat jelenti, hogy a Bosznia és Hercegovina annexiójáról szóló jegyzőkönyvet szentesítő iradé megjelent.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az itélet.

(Arab mese.)

I.

A jeruzsálemi templomban ima órája volt. A látogatók között egy idegen ifju tűnt fel, kinek egy agg asszony szokásait nélkül kilenc piros rózsát tett helyére. A nap a Libanon cédrusai közé rejtőzött, pusztá, csöndes lett a völgy.

— Légy boldog, Tirza! — szólott az irástudó Zimrárnak s neje arcára hajolva, csókot nyomott arra. — Nem mondom, mitévő leszesz távollétemben?

A héber nő elpirult:

— Varni foglak, uram! Soká maradsz-e távol tőlem? — felelte.

— Tábor bátyám beteg, az éjt nála töltöm.

Az irástudó még egy vidor pillantást vetett a bölcsőre, melynek redői szép alvó gyermeket fedtek el.

— Kedma, — mondá az agg rabnőnek, ki háza küszübén font — én távozom. Ajtóm a világ előtt zárva legyen, mert úgy akarom. Ha barátom tudakozódik utánam, Tábor bátyámnál vagyok; ha idegen vendégszeretetemhez folyamodik, vezesd Ézsau bátyámhoz. Senkit se fogadjál, Kedma!

— Amen, uram, úgy legyen!

Zimrárnak nehéz szívvvel, aggódó lélekkel távozott, Bátyját már ágyon kívül találta, gyors

javulásához szerencsét kívánni alig telt idejéből, midőn Zebuk és Eliphéde szomszédjai jelentek meg az ajtóban, szintén látogatni jöven a vélt beteget.

— Te itt, Zimrárnak? Csodálatos! Honn gondoltalak.

— Miért? — kérdé az irástudó.

— Midőn házad előtt elhaladtam, hozzád hasonló nagyságu férfit láttam belépni. Talán idegen, öltönye poros volt.

— Idegen vagy sem, ajtómon be nem léphetett, megtiltottam — felelt Eliphéde.

— Am a férfi belépett, oly gyorsan, hogy veres papucsának szélét alig láthattam, tán utas, szegény, vagy rokonod.

Zimrárnak mit sem hallott, léptei viharhoz hasonlítanak, ajtajához érkezve, kezeit kopogásra emelve, erőltlen hullottak azok alá, szenvedélye forrongásától lélegzeni sem birt.

Kopogott. Elmúlt két perc, amely századok-doknak látszott előtte. Töréhez nyult s kettős ütással kopogott.

— Bocsánat, uram, — mond Kedma reszketve — bocsánat! az álom einyomott.

— Hol van Tirza?

Feleletet sem várva, a második szobába ment.

— Mondd, agg, hol van nőm?

Kedma akaratlanul a kert felé pillantott. Az ajtó nyitva volt, Zimrárnak kirohant. Sötét volt az éj, sarui a fövényen zajt nem ütöttek. A hosszú kettős faszor végében, a köfalon, a Salamon-templombeli ifju állott, a szőlőtő aljában pedig egy nőalak.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/15 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap 11 óráig gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybeeskereki munkásgimnáziuma április havi előadásának sorrendje a következő: Április 23. 8-9-ig Történelem, 9-10-ig Gazdasági vegytan. Április 28. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Egészségtan.

Április 24. A jótékony nőegylet közgyűlése.

Május 6. Megyei áll. választmány ülése.

Május 9. Torontáli jegyzőegyesület közgyűlése.

Május 9. Számonkérő tisztizás.

Május 10. Tavasz rendezvény közgyűlése.

Május 17. Közig. bizottság ülése.

— Személyi hír. Botka Béla főispán ma hivatalos ügyekben három napi tartózkodásra Budapestre utazott.

— A vörös kereszt-egyesület köréből. Az országos vörös kereszt-egyesület igazgatósága átiratban tudatja a vármegye főispánjával, mint az egyesület torontáli választmányának elnökével, hogy örömmel üdvözlí az újonnan megválasztott tisztikart s az eddigi ügybuzgó, lelkes tevékenységért úgy Botka Béla főispánnak, valamint a tisztikarnak és a vidéki fiók-egylet vezetőinek is teljes elismerését és hálás köszönetét fejezi ki.

— Kinevezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Pesitz Gizella okleveles tanítónőt a torontálszigeti (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónővé kinevezte.

— A szabad iskolából. A kulturegyesület munkásgimnáziumában tegnap este dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvos egészségügyi tanár, utána pedig Perl Mihály tanár gazdasági vegytani előadásait folytatta a hallgatóság élénk érdeklődése mellett.

— A kataszteri becslobiztosi állások szervezése. Ismeretes, hogy a pénzügyminiszter legújabb 187 kataszteri becslobiztosi állást szervezett, mely állás 2600 korona évi törzsfizetéssel, 800 korona lakbérrel és 2000 korona utiátalánnyal van egybekötve. A pályázatok ez állásokra folyó hó 30-án jártak le s Torontálvármegyeből eddig heten adtak be folyamodásaikat s valószínű, hogy a pénzügyminiszter ezeket a folyamodókat ki is fogja nevezni, amennyiben vármegyénkben 9 kataszteri becslobiztosi állás van tervbe véve.

— Élj boldogul, Tirza! — kiáltá éppen az ifju szenvedélyes hangon.

— Isten hozzád! — viszonzá a nő s a férfi eltűnt.

Visszafordulván Tirza, két villogó szemet pillantott meg s meenydörgésként sujtott feléje a szó:

— Gyalázatos!

II.

Néptömeg hullámszik az utcákon. Vidoran, gond nélkül vonul a nép Salamon jeruzsálemi templomába, pedig sem a hétnek megszentelt napja, sem sátoros ünnep nincsen.

Az ajtóban áll a főpap, ékesen, méltósága jeleivel, napfeljötté felé fordult tekintettel. Mellette Istennek más két szolgája.

Uj jövevények érkeznek. Minden szem odatekint.

Kettőjük egyike magas szép, negyvenes férfi. Mély bánat vonja össze arcának vonásait, szemében sötét tűz ég, keserű mosoly rángatja ajkait, kezei reszketve nyugosznak övébe szurt törén. Mellette fátyolos nő áll, lesujtva, sápadtan.

— Zimrárnak, — kérdi a főpap — szilárd elhatározásod-e elvalni e nőtől?

— Igen — felel sötétén a férj.

— Melyek indokaid?

Azir, az irnok, átadja a főpapnak a válási bizonylatot, ki hangosan olvassa:

— Férj lopozott Zimrárnak házába s két óra hosszat maradt vele. Zimrárnak neje futásában gyamolítá. Bizonyosság erősíti a történeteket, de bizonyosság nélkül is Zimrárnak a válást kívánja és nejét a törvénynek adja által.

— **A református püspök Nagybecskerekén.** Említettük már, hogy Erős Lajos, a tiszántúli református egyházkerület püspöke kíséretével f. hó 27-én Nagybecskerekre érkezik, hogy megvizsgálja az itteni ref. egyházközséget. A püspök 27-én este 10 órakor érkezik meg a Nagyikinda felől jövő vonattal s a régi pályaudvarnál ünnepélyesen fogadni fogják. Másnap, vagyis 28-án délelőtt 9 órakor presbiteri ülést tartanak, utána pedig istentisztelet lesz a református templomban. Istentisztelet után a püspök tisztelegéseket fogad, délelőtt pedig Erős Lajos tiszteletére bankettet rendeznek a kaszinóban. Délután a püspök visszajár a tisztelegők látogatását, 5 órakor pedig a keresztyén nőegylet a magas vendég tiszteletére five o'clock teát ad a felsőkereskedelmi iskola disztermében. Itt említjük meg, hogy a református egyházközség holnap értekezletet tart, amelyen részletesen megálgapítják az ünnepség és a fogadtatásra vonatkozó programot.

— **Szolgabírák mozgalma.** A vármegyei tisztviselők legutóbbi országos gyűlése foglalkozott a vármegyei tisztviselő létszámbeosztásának kérdésével. A szolgabírák, tekintettel arra, hogy a javaslatban őket érintő sérelmeket nem orvosolták, és hogy a státuszuk kérdése a napokban dől el a belügyminisztériumban, most mozgalmat indítottak, amelynek célja, hogy a II. osztályú szolgabírói állások is szerveztesse, és hogy a szolgabírák is a VI. és VII. fizetési osztályba juthassanak. Eddig is már több országgyűlési képviselő megígérte, hogy a szolgabírák jogos mozgalmát támogatni fogják.

— **Gépészek vizsgálata.** A gépészek és kazánfűtők vizsgálata a Temesvárot szervezett bizottság által 1909. évi május hó másodikán, reggel nyolc órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerinti felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Kültér második szám) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Pro Calabria.** A szicíliai földrengés károsultjai javára Torontál vármegyében rendezett gyűjtés során márc. 20-tól ápr. 20-ig még a következő adományok folytak be:

Tripa János Torontálzóra 1 kor., Bolovich Ferenc és neje Erneszt háza 4.—, Ferencszállás gyűjtése 5.—, Kasztory Antal Basahid 6.—, Gör. kel. lelk. hiv. Dobricza 14.40, Krmrath Armin Pancsova 15.—, Csávossy Béla Budapest 10.—, Jäger S. plébános Kisösz 2.—, Heitzmann György és családja 10.—, Franz J. isk. gyűjtése Mokrin 3.20, Junker János Nagybecskerek 3.—, Népiskola Románpetre 1.24, Kungel Nándor Erneszt háza 1.—, Allami elemi iskola Istvánföld 1.—, Perjámos-haulikfalvai népbank r.-t. 10.—, Református népiskola gyűjtése Magyaritibe 7.28, Mixich Ottó Horvátkécsa 5.—, Paltzmann Aladar Bégaszentgyörgy 1.—, Vuchetich István plébános Párdány 2.—, Alexich ig. tanító gyűjtése Czrepaja 2.88, Sztieics György ig. tanító gyűjt. Oppova 4.82, Novakovic Péter Mármrossziget 5.—, Bégaszentgyörgy község 50.—, Szerbecsanád község 20.—, Vuchetich József Németh 1.—, Muth János Németnagyszentmiklós 2.85, Gör.

A nép vádoló moraja itélt.

— Zimrárné neje, emeld föl fátylodat.

Ő engedelmeskedett. Lesütött, könyes szemait, szegyéntől piruló arcát, gyöngye, megörnyedt testét láthatta a tömeg. Pedig csak tizenhat éves volt.

— Zimrárné, most mondj e nőnek: én elváltak töled.

Tirza Zimrárné lábaihoz borult.

— Kegyelem, jó uram, még oly ifju vagyok! Kegyelem!

E percben egy ifju idegen tört utat a lázongó nép között s feltépvé mellén az inget, szólt:

— Szurj át törődél, Zimrárné, de kegyelmezz nőnek! Ő ártatlan. Izrael népe hallgass meg! Tirza árván maradt, atyám nevelte, én szerettem őt. Atyám utazni küldött, visszatértemkor Tirza férjénél volt s Jeruzsálembé követte urát. Eljöttem istenhózzádót mondani játszó társamnak. Vétéknek tartjátok-e, hogy ő fogadott? Hogy talál ózásunkat férje előtt, ki szerelemföltő, titkoló? Hiszen ő testvérem, én bátyja vagyok! Istenhózzádót mondtam neki: holnap elutazom.

— Ha csak te szeretnéd, Nephtali, véreddel büntetném szerelmedet. De bátyád visszajár-e nekem szerelmedet, vissza házom tisztaságát? . . . Végezd be a szent szertartásokat — szólt a főpaphoz Zimrárné. — Tirza, én elváltak töled — és kezébe nyomván a védtelen nőnek az elvált levelet, oly erővel taszította el őt magától, hogy megingott bele.

A főpap a házassági szerződést négy

kel. egyház Kumán 5.—, Rényi József izr. tan. gyűjtése 7.40, Kistorák község 20.—, Dr. Kehrer Károly 2.—, Iskolai gyűjtés Kumán 1.—, Klárafalva gyűjtése 1.44, Szeferin gyűjtése 4.10, Szeferin község 20.—, Kécsi Tivadar Kistorák 3.—, Rohonczy Gida Budapest 20.—, Erneszt-haza község 50.—, Schleich Péter Nagyösz 5.—, Allami elemi iskola gyűjtése Törökbecse 1.97, Csene község 20.—, Bobojevics Endre Óbessenyő 10.—, Csatád község 100.—, gyűjtése 12.—, Röser István Gyertyámos 10.—, gyűjtése 3.30, N. N. Erzsébetlak 50.—, Hitelszövetkezet Magyarzernya 10.—, Szanád község előjárósága 3.—, Takarek- és hitelegylet r.-t. Istvánföld 2 korona.

— **Véres leányozkötés.** Bácsopolyán Ring Máttyás gazdálkodó megszöktette Blinder Erzsit, egy földbirtokos leányát. A leány bátyja, mikor megtudta nővére szökését, néhány barátjával elment Ring Máttyához és visszakövetelte nővérét. A fiatal ember azonban, mivel a leány sem akart szüleihez visszamenni, nem volt hajlandó szíve hölgyét kiadni. Erre Blinder és a barátai összeszólalkoztak a szöktetővel, verekedés támadt közöttük és e közben Ring oly szerencsétlenül szurta meg Blinder egyik barátját Kovács Istvánt, hogy az rögtön holtan rogyott össze. A gyilkost letartóztatták, a leány pedig e szomorú esemény után visszatért a szüleihez.

— **Öngyilkos lett álmában.** Az álmom nagy rejtelmek nemcsak a laikust, de a tudóst is állandóan izgatják. Az öntudat mélységei csodálatos jelenségeket tárnak föl olykor az éjszakák homályában. Az akarat ilyenkor titokzatos ösztönzéseknek enged. A finomabb, beteges idegrendszerűek, a szellemi munka elgyötörtjeire nézve gyakran végtetessé válik valami bizarr álombeli eszmétárlás. Már ritkább eset, hogy az egyszerű józan, testi munkát végző paraszti nép köréből halljunk ilyen tragikus végű álmokról. Ilyen esetet jelentenek most Topolyáról. Az ominozus álmom halálba sodort egy szép serdülő leányt. Kovács Márta tizenöt éves topolyai leány egy idő óta nagyapjánál lakott. Széhid, jólelkű leánynak ismerték, aki önfeláldozóan ápolta, gondozta a törődött agastyánt. Hallgatagon járt-kelt a faluban és ideg-betegségről tanuskodó álmodozó, nagy szemű, fehér, áttetsző arca bámulat tárgya volt a falubeliek előtt. A napokban halva találták meg a szegény Kovács Mártát. A nagyapja házában a padlásán akasztotta föl magát egy éjszaka. Semmi írást nem hagyott hátra. A boncolás megállapította, hogy az öngyilkosságot idegrohamban, öntádatlan állapotban, álmában követte el.

— **Halálos kocsisz.** Súlyos szerencsétlenség áldozata lett tegnap Heim Ferenc nagyszentmiklósi tekintélyes polgár felesége. Heim Ferenc, a Nákó féle uradalom intézőjének felesége Szegeden járt egyet-mást bevasárolni. Hazakerkezve tegnap, az állomásról kocsin iyekezett hazafelé. Utközben a lovak megbokrosodtak és felborították a kocsi. Heimné kiesett a kövezetre és oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy rövid kínos szenvedés után meghalt. A család iránt általános a részvétel.

— **Elfogott betörő.** A perjámosi esendőrség értesítette a temesvári rendőrség bünygyi osztályát, hogy Wolf Ádám 23 éves bognárság több betörést követett el az elmúlt napokban és két nap előtt megszökött a faluból Temesvár felé. A közveszélyes betörő hivatásszerűen üzte

darbra tépte s darabjait a szeleknek adta át. Környezetétől követve, az egyházba lépett.

— Ő vétkes — zugta a tömeg. — Éjjel férfi volt nála, Zebuk litta, mint szaladt, Eliphéde is szemtanu!

A kiáltások, a borzalmas arcok, a tömeg egyre sokasodó száma ijedelemmel töltötte el Tirzát. Menekülni akart. Menekülni? Hová? Miképp? Minden ut zárva van előtte. Uristen! Itt, ott, fent, alant, mindenütt a halál. Senki sem szánja. Senki sem menti.

Csak két szem függ rajta szerelemmel, egy sziv érti, osztja banatát és tart ki mellette rendületlenül.

A tömeg növekszik, nincs kegyelem, nincs büne, de a büntetés közeledik.

Az első kő fűtyülve hasítja a levegőt s Tirzához közel ér földet.

— Izrael istene! Fogadd lelkemet! — imádkozik az elválasztott, arcát fátyolába rejtve s földre rogy.

Kő követ ér; de mintha két kar fogná őt körül, Salamon temploma forog körülötte, a föld eltűnik lábai alól s Tirza megszünt élni.

III.

Nem messze Jeruzsálem kapuitól, a héberek teme újében, két, az idő által megbarnult követ látni örök mohval befedve, sem név, sem nap nem jelzi az alatta nyugvók kiletét. De a két szerencsétlen történetét fentartotta a nép. És mikor anya leányát férjhez adja, elmondja neki Tirza és az idegen Nephtali szerencsétlen halálát.

a tolvajlást és már számos hasontermészetű bűn terheli. A temesvári rendőrség a személyleírás alapján tegnap délután felismerte a betörőt a Józsefvárosban, letartóztatta és átadta a perjámosi esendőrségnek.

A gyógyászat hihetetlen módon haladt a legutolsó évtizedekben. Így például ma a régi, kitűnő háziszér, a csukamájolaj is új formában kapható, mely nemcsak hátrányaitól, visszatetsző szagától és ízétől mentes, hanem feltétlenül könnyen emészthető állapotban nyújtja, ami hatásának erejét növeli. Es ez a „SCOTT-féle Emulsió”, melyet minden gyógyszerháznál árusítanak. (j)

Színház, irodalom.

Heti műsor

Pénteken: A félisten. Színmű. (Újd. uság.)

Szombaton: A jókedvű paraszt. Operette.

Vasárnap délután: Boccaccio. Operette.

Vasárnap este: Komédiások. Operette. (Ujdonság.)

Hétfőn: Carmen. Opera. Heller Irén vendég szereplése.

Kedden: Virraszt a szerelem. Vigjáték. (Ujdonság.)

* **A trapezunti hercegnő.** Apáink egykori kedves darabját, A trapezunti hercegnőt hozta színre tegnap a színtársulat. A darab olyan régi, hogy szinte ujdonságszámba ment s talán ennek lehet tulajdonítani, hogy nagy közönség gyűlt össze a színházba. A közönség jól el is mulattott a darab naiv mókái s szívesen tapsolt a szereplőknek, akik jóízűen csinálták végig a bolondságokat.

* **Sziriusz.** A színtársulat ma este Földes Imre fantasztikus bohóságát, a „Sziriusz”-t mutatja be. A Herceg Ferenc hasonló című novellája nyomán készült darab a 20-dik és a 18-k századbeli emberek szembeállítását körülíró felzárkózást rajzolja meg s jól lehet rajt mulatni.

* **Fürdők és nyaralóhelyek.** A magyar fürdők legrégebbi és egyedüli ingyenes szétosztására szánt kalauza a „fürdők és nyaralóhelyek” című fürdőismertetőnek XIII. évfolyama most hagyta el a sajtót. Az illusztrációkkal tarkított mű dr. Fodor Oszkárnak a hazai fürdőügy egyik legalaposabb ismerőjének szerkesztésében jelent meg s tartalmazza mindama tudnivalókat, melyek a fürdőző közönséget érdeklik. A kiválóan hasznos és hézagpótló magyar fürdőkataluza az államvasuti és kassa—óderbergi vasut kocsiában is elhelyezi az egész fürdőszézon alatt a kiadóhivatal, hogy ily módon is könnyebben hozzáférhetővé tegye, az utazó közönség részére. A „Fürdők és nyaralóhelyek” kiadóhivatala (Budapest, Dohány-utca 39., I. em., 7. szám) 20 fillér portó-díj ellenében bárkinek ingyen küldi meg a könyvet.

* **A „Zenélő Magyarország”** közismert zene-műfolyóirat most megjelent 380. füzeté újra a legjobb és legkedveltebb zongoraujdonságokat közli és pedig: I. Siposs Antal „Alkonyul a nap már . . .” című rendkívül bájos műdalát. II. Lányi Ernő „Sirassatok engem orgonavirágok” és „Hull az eső csendesen” kezdetű 2 népszerű magyar dalát. III. Stenham Szigfrid „Angol csáb-tánc” most legújabb, gyönyörű dallamgazdag angol tánc zenedarabját. Már szebben megválogatott házi programot elképzelni sem lehet s bizonynyal nagy örömet hoz e szám minden zongorás házhoz. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait csak 6—8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zene-műfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt, 6 korona felévi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmú füzetet s egy 54 zeneoldalt tartalmú albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat ingyen adja előfizetőinek. A most folyó XVI. évfolyam előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona. Az eddig megjelent 380 régebbi füzetekről 60 különféle összeállítású, 30—30 zeneoldalt terjedelmű mutatófüzeteket adunk ki. Ilyen füzet 8—10 kor. bolti árú zeneművet tartalmaz s az ily füzeteket 60 fillérével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, úgy egyéb zeneművekről árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve. Mmutatófüzeteket pedig 60 fillér levélbelyeg beküldése ellenében küld: a Zenélő Magyarország (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatala Budapesten, VIII., József-kört 11. szám.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A kartellbank meghiusult.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Ma délelőtt 3/410 órakor a magyar házban megjelentek Wekerle Sándor miniszterelnök-nél és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél az osztrák kormány tagjai, hogy közöljék az osztrák kormány elhatározását a kartellbank ügyében. Bienert báró osztrák miniszterelnök kijelentette, hogy az osztrák kormány elvi, technikai szempontokból nem fogadja el a kartellbankot, de nem fogadhatja el már azért sem, mert az osztrák parlamentben egyetlen szavazatot sem tudna erre kapni. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Bienertnek válaszolva, tudományos és banktechnikai érvekkel bizonyította, hogy a kartellbank mindkét államra nézve milyen kedvező lett volna. Kifejezte abbéli nézetét, hogy az osztrák kormány nem elvi technikai szempontokból, hanem pusztán politikai okokból nem fogadja el a magyar kormány tervét: a kartellbankot. Kossuth előltné sajnálkozásának adott kifejezést, de az osztrák kormány elhatározását tudomásul veszi.

Andrássy Gyula gróf a királynál.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Andrássy Gyula gróf belügyminisztert ma délelőtt 12-től 1-ig a király külön kihallgatáson fogadta. Felhivatalos jelentés szerint a kihallgatás informatív jellegű volt.

Kossuth és Apponyi kihallgatása.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert és Apponyi Albert gróf kultuszminisztert, mint a függetlenségi párt vezető-férfiit a király szombaton fogadja külön kihallgatáson.

A kormány lemondása.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Beavatott forrásból eredő hír szerint a kormány a képviselőház hétfői ülésén jelenti be lemondását s egyben kéri a képviselőházat, hogy a helyzet tisztázásáig napolja el magát. Politikai körökben úgy vélik, hogy a válság megoldása az lesz, hogy a jelenlegi kormány Wekerle elnökségével továbbra is megmarad, csupán Günther válik ki belőle, aki a kuria elnöke lesz. A kormány a statusquo alapján vállalja tovább az ügyek vezetését, megcsinálja a választói reformot s a bankkérdést majd a reform alapján összeülő országgyűlés rendezné.

Zichy János gróf meghívása a királyhoz.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Politikai körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi az a bécsi jelentés, hogy a király kihallgatásra hívta magához Zichy János gróft.

Tanácskozások Bécsben.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint ott ma délelőtt a magyar miniszterek sűrűn tanácskoztak egymással. Előbb Wekerle, Andrássy, Zichy és Apponyi tanácskoztak egymással, majd Kossuth és Apponyi, később pedig Wekerle Aechrenthal külügyminiszterrel. Bevonták a tanácskozásba a miniszterek még Hadik gróf belügyminiszteri államtitkár is, aki tegnap este szintén Bécsbe érkezett.

Apponyi kedvetlen.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ ered. távirata.) Bécsi jelentések szerint Apponyi Albert gróf környezetéből eredő hírek azt mondják, hogy Apponyi a helyzet miatt nagyon kedvetlen s olyanféle nyilatkozatot tett, hogy ő már inkább félreáll.

Wekerle és Andrássy hazatérése.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Wekerle Sándor miniszterelnök és Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma este visszautaznak Budapestre.

Justh Gyula utja.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Meránból sürgönyzik, Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ki ott beteg fiát látogatta meg, ma visszautazott Budapestre.

A törökországi forradalom.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Törökországból érkező mai hírek kedvezőbbek az eddigiekénél. A hírek nyugalomról és csöndről szólnak, bár nem tudni, hogy ez a csönd nem-e csak a vihar előtti csöndet jelenti.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, az ifjú török csapatok még ma is Konstantinápoly-előtt állanak és eddig még nem vonultak be a városba. Általában úgy Konstantinápolyban, mint Szalonikiban s az ország más helyein is teljes csönd uralkodik.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egy ma reggeli sürgöny szerint körülbelül bizonyosra vehető, hogy a szultánnak sikerül megegyezni az ifjú-törökökkel, úgy, hogy a szultán továbbra is megmarad a trónon.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Máltai jelentés szerint a „Canopus“, „Oceana“ csatahajók s a „Minerva“ páncélos hajóknak az angol kormány parancsot adott, hogy azonnal induljanak a török vizekre. Az angol hadi hajók már urban is vannak.

Egy new-yorki távirat szerint az Egyesült Államok kormánya az amerikai polgárok védelmére a „Montana“ és „North-Carolina“ páncélos hajókat utnak indította Törökországba.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból jelentik, a mohamedán papság és a szofták két nap óta állandóan gyülekeznek a különböző sztambuli mecsetekben. A Yildizben, úgy látszik, még mindig bizakodnak a papság hatalmában és fel akarják használni ezt a hatalmat, arra, hogy a Konstantinápolyba vonuló csapatok követeleseit csökkenték.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból jelentik, dacára a városban uralkodó nyugalomnak, a keresztény családok nem bíznak a békés megoldásban s állandóan nagy számmal költözködnek el a városból, különösen a Yildiz környékéről.

Az osztrák miniszterelnök ebédje.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Bienert báró osztrák miniszterelnök ma délután a magyar kormány tagjainak tiszteletére ebédet adott, amelyen részt vettek a Bécsben időző összes magyar miniszterek.

Szterényi Bukarestben.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szterényi József államtitkár ma délután 2 óra 40 perckor Bukarestbe utazott, hogy a Romániával kötendő kereskedelmi szerződésünket a magyar kormány nevében aláírja. Szterényi szombaton utazik ismét vissza Budapestre.

A pozsonyi mandátum.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Pozsonyból sürgönyzik, a Popovics kinevezésével megüresedett ottani egyik mandátumra már erősen folynak a korteskedések. A választók két jelölt körül csoportosulnak és pedig az alkotmánypárti Neisiedler és a függetlenségi Bartal körül.

A tartalékosok hazaszállítása.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szerajevóból sürgönyzik, ma megkezdtek az összes tartalékosoknak csapatonként való elszállítását.

A déli vasut államosítása.

Budapest, április 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Déli-vasut részvénytársaság kérvényt intézett a pénzügyminiszterhez, hogy indítsa meg a kormány a Déli-vasut államosítására a tárgyalásokat.

Határidő-üzenet.

Budapest, április 22. (A nagybecskerek Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	28 10
Buza (május)	27 64
Buza (októberre)	23 56
Rozs (áprilisra)	—
Rozs (októberre)	—
Zab (áprilisra)	17 50
Tengeri (májusra)	14 96

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Bérlet 22. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 26. előadás.

Nagybecskerek, 1909. évi április hó 22-én:

SZIRIUSZ.

Vigjáték 3 felvonásban. — Irta: Földes Imre.

Személyek:

Szergiusz, professzor	Remete Géza
Rózsa, leánya	Csanádi Irma
Tibor Akos gróf, huszárszázados	Gózon Béla
Tibor Gergely gróf, generális	Radványi Dezső
Miska, Tibor Akos kutyamosója	Virányi Sándor
Agájja hercegnő, Tibor Gergely neje	Pataki Vilma
Gr. Kaunitz, Mária Terézia kancellárja	Anday Károly
Gvadányi	Iván Sándor
Br. Orey Lőrinc	Csolnákosi Gy.
Zigazzi, kardinális	Hódy Sándor
Metastazio, udvari poéta	Kabos Gyula
Szüry Dahó, nemes apród	Haraszti Vilma
Egy herceg	Szabaddai Miklós

Holnap, pénteken, 1909. évi április hó 23-án:

A FÉLISTEN.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 13 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocsis) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunarról és Temesvárról: este 3 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csösztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 1 óra 24 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovara: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 40 p.
Szegedre: (motorkocsis) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 35 perc.
Csösztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Szöllőkaró.

Mindennemű épületfa, lécs és deszka. Szerszám-,
bognár-, mű- és tűzifa. Szén és kovácsszén.

(313-12.11)

KAPHATÓ:

KURLÄNDER IMRE

NAGYBECSKEREK,

Korona-utca, Gizellapart és Aradáci-utcai raktáraiban.

Nagybecskerek r. t. város polgármesterétől.

7079. kig. sz. 1909.

389-1.1

Versenyárgyalási hirdetmény.

Nagybecskerek város képviselőtestületének 71. kgy. 5745/1909. számú határozata alapján a város területén 10790 m² keramit-, esetleg kockaköburkolat előállítására **f. évi május hó 10-ik napjának d. e. 11 órájára** Nagybecskerek város polgármesteri hivatalának helyiségében tartandó zárt ajánlati versenyárgyalást hirdetek.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fenti munkát elvállalására vonatkozó s az ajánlati összeg után számítandó 5% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat fent kitűzött határidőig a nevezett hivatalhoz annnyival inkább beadják, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

A munkálatra vonatkozó költségvetési és ajánlati minta, általános feltételek és részletes határozatok, valamint a szerződés tervezet fenti határidőig a városi mérnöki hivatalban a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők. Az egységáras ajánlat megtételéhez szükséges költségvetési s ajánlati minta ugyanott megszerezhető.

Az ajánlattal egyidejűleg beküldendő a kir. József-műgyetem kísérleti állomása részéről az ajánlatba hozott köre nézve kiállított, a fagyellenálló képességre is kiterjedő bizonyítván s a kísérleti állomás pecsétjével ellátott mintakö.

Ajánlattevők tartoznak kijelenteni, hogy az anyagok gyártása, minősége, feldolgozása és ellenőrzése tekintetében a 83000/III-1907. B. M. sz. körrendelet (közszállítási szabályrendelet) határozmányainak magukat alávetik, továbbá, hogy a kiírási műveletet ismerik s magukra kötelezőnek elfogadják. Végül megnevezni tartoznak ama hazai városokat, melyekben már hasonló munkálatot végeztek.

A városi hatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok valamelyikét egészben vagy részleteiben (bizonyos utzakaszra a keramitot, másik szakaszra a kockakövet) fogadhassa el s azok között szabadon választhasson.

Nagybecskerek, 1909. évi április hó 14-én.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

IGEN

SZÉPEN VASALOK
FÉRFIINGEKET,
GALLÉROKAT

csontkeménységüre ::
:: és tükörfény: sre.

Elvállalok mosni, vasalni
nagy függönyöket, továbbá
mindenféle más ruhákat is

HERTELENDY JÁNOSNÉ,
Petrovits-utca 9. sz. a.

Valódi brünni szövetek

az 1909 évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
előcsendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 — K-ért, színes felöltőszövetet, turistalódat, selyemkamangart stb. gyári áron kifiz. a mint megtekintéséig és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökös választék. Alattal, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is teljesen híris áronban.

Csávós községben a Fő-utcán egy
jóforgalmu

korcsma-üzlet

igen kedvező feltételek mellett

eladó.

El nem adás esetén ezen üzletbe május 1-jével egy kaucióképes megbízott felvételik.

Bővebb felvilágosítást nyújt

374-5.5

Sisak István, Csávósos.

MÉRLEGKÉPES

KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.

2. kpti. vál. ül. számhoz ex 1909.

388-1.1

Hirdetmény.

Az országgyűlési képviselőválasztásra jogosított Nagybecskerek városi választókerület polgárainak az 1910. évre érvényes birandó és városrészenként betürendben összeállított ideiglenes névjegyzéke elkészítetvén, az, valamint a kihagyottak névjegyzéke az 1899. évi XV. t.-cz. 146. és 151. §§-ainak rendelkezéseihez képest a folyó évi május hó 5-től kezdve folyó évi május hó 25-éig és pedig Nagybecskerek város névjegyzéke a városi kiadói hivatalban, Felső-muzslya telepítvényes község névjegyzéke pedig a község házán mindennap délelőtt 8-12 óráig közszemlére kitéve leend, ami oly megjegyzéssel tetetik közhirrre, hogy a kitűzött helyen és időben azokat mindenki megtekintheti, az 1874. évi XXXIII. t.-c. 43. §-a értelmében a fentemlített napokon délutáni 2 órától 6 óráig pedig le is másolhatja s hogy az ideiglenes névjegyzék ellen intézendő kellelő felszerelt felszólamlások az 1899. évi XV. t.-c. 151. §-ához képest a folyó évi május hó 5-től május 15-éig, a beérkező és ugyancsak a fenti határidőben és helyeken közszemlére kitéendő felszólamlásokra pedig a netán teendő észrevételek a folyó évi május hó 16-tól május hó 25-éig a központi választmányhoz címezve, Nagybecskerek város vagy Felső-muzslya telepítvényes község előjáróságánál, amelynek névjegyzéke ellen a felszólalás történt — nyújtandók be.

Kelt Nagybecskerek rendezett tanácsu város központi választmányának 1909. évi április hó 19-én tartott üléséből.

Dr. Perisics Zoltán,

polgármester,

mint a közp. választmány elnöke.

Mattanovich György,

városi I-ső jegyző,

mint a közp. választmány jegyzője.

UJ BOR

literje 26 krajcár.

dr. Brájer Lajos
szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK A

„TORONTAL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészhetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitűnő ízű és olcsó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vaniliacukra a 12 fillér, csokoládé, pudingok, tej, sanceok és krémek vanilirozására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vaniliashote-t. Egy csomag tart 1 m. megtele: 2-3 shot jó vaniliának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. Kapható ugyszóivan minden gyarmatárú és fűszerkereskedésben. Receptek ingyen.

17-167

DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.